

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ЈЕЗИЧКОГ ОБРАЗОВАЊА – СТРАНИ, РЕГИОНАЛНИ, КЛАСИЧНИ, НАСЛЕДНИ И ЗНАКОВНИ ЈЕЗИК У СИСТЕМУ ОБРАЗОВАЊА СРБИЈЕ

УВОД

Циљ овог документа јесте да укаже на улогу језичког образовања у оквиру *Стратегије развоја образовања Републике Србије 2027+*, која је тренутно у изради. Односи се на наставу и учење страних, регионалних, класичних, наследних и српског знаковног језика, а заснива се на националним и међународним актима, на резултатима научних истраживања, као и на текстовима стручне природе. Сврха овог документа је представљање кључних активности којима се осигурава и унапређује индивидуална и друштвена вишејезичност у Републици Србији, чиме се поштују дугорочни и средњорочни стратешки образовно-политички циљеви које је наша земља себи поставила, сопствена образовна традиција, као и европске вредности које је као чланица Савета Европе и кандидат за чланство у Европској унији у обавези да негује. Наиме, Савет Европе је пре готово две деценије донео одлуку да сви образовни системи треба да раде на развијању вишејезичности појединца, која уз познавање матерњег подразумева још најмање два страна језика, а на централну улогу језика у образовању указало се и на састанку Унеска посвећеном образовању 2019. године.

Након што се у првом делу овог стратешког документа дефинише општи циљ језичког образовања, у другом делу се наводе стратешки циљеви у оквиру језичке наставе и учења и даје се предлог активности у складу са четири области приоритета *Стратегије развоја образовања Републике Србије 2027+*:

1. Унапређивање наставе и учења заснованих на компетенцијама;
2. Квалитетно образовање за све – обезбеђивање отворености, праведности, доступности и демократичности образовања и пружање подршке ученицима;
3. Јачање система за осигурање квалитета у образовању и васпитању;
4. Оснаживање и развој људских ресурса у систему доуниверзитетског образовања и васпитања.

Свој логичан наставак *Стратегија развоја језичког образовања* има у универзитетском образовању, где се, поред образовања наставника страних језика, школују будући филолози других профила, али где и сви будући стручњаци уче страни језик струке који представља неопходан инструмент за њихово целоживотно стручно усавршавање. Стога је на крају документа приложен кратак осврт на језичко образовање на универзитетском нивоу како би се истакла неопходност континуитета у овој сфери образовања.

ДОУНИВЕРЗИТЕТСКО ОБРАЗОВАЊЕ

ОПШТИ ЦИЉ ЈЕЗИЧКОГ ОБРАЗОВАЊА

Језичко образовање односи се на квалитетну наставу и учење страних, регионалних, класичних и наследних¹ језика, као и српског знаковног језика, а за циљ има стварање амбијента у којем се високо вреднују индивидуална и друштвена вишејезичност и интеркултурна компетенција.

Србија има дугу традицију језичког образовања, што показује да су просветне власти увиђале важност знања савремених и класичних језика како за опште образовање сваког појединца тако и за добробит нације и националних интереса. У једном периоду скорије историје, пошто је у оквир редовне наставе уведено учење два страна језика, а учење првог страног језика укључено у први циклус основног образовања и васпитања, наша земља је направила значајан искорак у оквирима светских кретања и тиме постала узор квалитетне образовне језичке политике. Исправност наведених образовних одлука потврђују савремена истраживања о раном учењу језика, која указују на низ предности које тај узраст доноси (мотивација, пријемчивост, спонтаност, ангажованост, бољи резултати у учењу, то јест, виши ниво остварене компетенције), као и на значај вишејезичности за успешно учешће у савременом друштву.

Општи циљ језичког образовања у школском систему Републике Србије јесте да свим ученицима обезбеди стицање језичке компетенције као **темеља кључних компетенција за целоживотно учење**, које су дефинисане чланом 11 *Закона о основама система образовања и васпитања*², преузете из Препорука 2006/962/Европска комисија.³ У том смислу, посебно је релевантан став 2, који каже: „комуникација на страном језику: способност изражавања и тумачења концепата, мисли, осећања, чињеница и мишљења у усменој или писаној форми укључујући вештине посредовања сумирањем, тумачењем, превођењем, парафразирањем и на друге начине, као и интеркултурално разумевање“. Такође, значајни су и други ставови тог члана Закона који се могу довести у непосредну или посредну везу са језичким образовањем. Друштво за стране језике и књижевности Србије (ДСЈКС) дефинисало је општи циљ језичког образовања у складу са позитивним прописима који регулишу школство Србије. Он подразумева развој функционалних знања која оспособљавају ученике за успешну усмену и писану комуникацију на циљном језику, развој стратегија учења и позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу. Општи циљ наставе и учења језика на свим нивоима доуниверзитетског образовања стога директно подстиче развој међупредметних компетенција које ученика припремају „за активну партиципацију у друштву и целоживотно учење“ (*Стандарди општих међупредметних компетенција за крај средњег образовања*⁴), али га и непосредно припремају за учешће у програмима мобилности, сарадње, стручног и академског ангажовања.

¹ Наследни језик односи се на српски језик у дијаспори, као и на језике којима се служе деца миграната у Републици Србији.

² Закон о основама система образовања и васпитања, *Службени гласник Републике Србије*, бр. 10/2019.

³ Recommendation 2006/962/EC on key competences for lifelong learning, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32006H0962>.

⁴ Правилник о општим стандардима постигнућа за крај општег средњег образовања и средњег стручног образовања у делу општеобразовних предмета, *Службени гласник Републике Србије*, број 117/2013.

1. ОБЛАСТ ПРИОРИТЕТА: УНАПРЕЂИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗАСНОВАНИХ НА КОМПЕТЕНЦИЈАМА

Циљ језичког образовања подразумева стварање амбијента у којем се високо вреднују индивидуална и друштвена вишејезичност и интеркултурна компетенција. Овај општи циљ посебно је истакнут током образовних реформи у протекле две деценије, о чему сведоче усвојени наставни програми. На то је свакако утицао и документ Савета Европе *Заједнички европски референтни оквир за језике*⁵. У фокусу језичког образовања налазе се исходи који су реални, остварљиви и мерљиви. Учешћем ученика у реалним комуникативним ситуацијама, настава и учење усмеравају се на развој интеркултурне комуникативне компетенције.

Анализа постојећег стања у језичком образовању Републике Србије указује на постојање углавном добре инфраструктуре, првенствено у виду програма наставе и учења за основно и средњошколско образовање, као и општих стандарда постигнућа за крај основног образовања за страни језик. У случају страних језика, недостаци се првенствено уочавају у њиховој неравномерној заступљености у школском систему, којом се – често неосновано – фаворизују одређени језици школског система⁶. Други ризик односи се на опажену тенденцију ка смањењу фонда часова страног језика, што има негативан ефекат на коначни исход наставе и учења језика, будући да постоји директна корелација између броја наставних сати и очекиваног исхода (Савет Европе 2001). Стога се, на основу анализе садашњег стања и потреба учесника образовног процеса, у Табели 1 наводе стратешки циљеви и конкретне мере којима се они могу остварити у оквиру ове приоритетне области.

⁵ *Заједнички европски референтни оквир за језике*, Савет Европе. Објављен 2001. године, допунски том објављен 2018. године.

⁶ Као додаток овог документа, прилаже се анализа заступљености страних језика на одабраном узорку основних школа која указује на индикативну неравномерну заступљеност страних језика у школском систему РС.

Табела 1. Унапређивање наставе и учења заснованих на компетенцијама у језичком образовању

УНАПРЕЂИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗАСНОВАНИХ НА КОМПЕТЕНЦИЈАМА У ЈЕЗИЧКОМ ОБРАЗОВАЊУ		
Стратешки циљеви	Активности	
<ul style="list-style-type: none"> – Подстицање индивидуалне вишејезичности; – Подстицање друштвене вишејезичности; – Развој опште комуникативне компетенције ученика; – Развој комуникативне компетенције у најмање два страна језика (први страни језик до нивоа Б2, други страни језик до нивоа Б1/Б2 на крају средњошколског образовања); – Развој комуникативне компетенције ученика у регионалном/наследном/српском знаковном језику; – Настава и учење класичних језика у циљу развоја компетенција за целоживотно учење; – Познавање значаја вишејезичности и мултикултурности; – Читалачка писменост; – Дигитална писменост; – Медијска писменост; – Критичко мишљење; – Развој стратегија за учење језика. 	Опште мере	
	<ul style="list-style-type: none"> – Доношење планова и програма наставе и учења који омогућавају постизање стратешког циља; – Осмишљавање стратегије за очување вишејезичности у школском систему, на пример: <ul style="list-style-type: none"> - Увођење регионалних језика и српског знаковног језика као факултативних предмета у основне и средње школе; - Увођење трећег страног језика као факултативног предмета; – Израда приручника за наставнике језика са смерницама за интегрисање читалачке, дигиталне и медијске писмености у наставу и учење језика; – Израда приручника за наставнике нејезичких предмета ради прецизирања њихове улоге у развоју језичке компетенције ученика и подстицања пројектне наставе; – Подстицање програма размене и сарадње. 	
	Основно образовање	Средњошколско образовање
	<ul style="list-style-type: none"> – Увођење другог страног језика као обавезног изборног предмета у IV разред основне школе како би се искористиле предности раног учења; – Увођење различитих активности и школских пројеката у први циклус основног образовања и васпитања ради подстицања ране вишејезичности. 	<ul style="list-style-type: none"> – Усклађивање Упутства⁷ са Правилником о плану и програму наставе и учења у гимназија⁸ за рад у групама и обезбеђивање подршке за рад у групама до 15 ученика; – Ревизија планова наставе за гимназије и враћање на минимални фонд од два часа страног језика недељно тамо где је по Правилнику о изменама и допунама Правилника о програму наставе и учења за први разред гимназије 8/2019 предвиђен недељни фонд од 1+0,5; – Увођење обавезне наставе другог страног језика у план наставе и учења за све типове и смерове гимназија, укључујући смерове за ученике са посебним

⁷ Стручно упутство о формирању одељења и начину финансирања у основним и средњим школама за школску 2019/2020. годину, које је Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије упутило школама 28. јуна 2019, заведено под бројем 610-00-00625/2019-15.

⁸ Правилник о изменама и допунама Правилника о програму наставе и учења за први разред гимназије, Службени гласник Републике Србије, Просветни гласник број 8/2019.

		<p>способностима за математику, физику, рачунарство и информатику итд;</p> <ul style="list-style-type: none"> – Увођење обавезне наставе другог страног језика у план наставе и учења четворогодишњих профила свих средњих стручних школа; – Увођење латинског језика у план наставе и учења за све типове и смерове гимназија, укључујући смерове за ученике са посебним способностима за математику, физику, рачунарство и информатику итд; – Ревизија општег циља образовања у филолошким гимназијама са фокусом на медијацију (и, посебно, усмено и писано превођење), опште комуникативне, медијске и дигиталне компетенције, те развој интеркултурне компетенције на темељу изучавања савремених и класичних језика као вектора европске цивилизације и њеног наслеђа, поготову у области науке и уметности; – Акредитација уџбеника који би се користили за учење и наставу страних језика у филолошким гимназијама; – Развој и ширење модела двојезичне наставе.
--	--	---

2. ОБЛАСТ ПРИОРИТЕТА: КВАЛИТЕТНО ОБРАЗОВАЊЕ ЗА СВЕ – ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ ОТВОРЕНОСТИ, ПРАВЕДНОСТИ, ДОСТУПНОСТИ И ДЕМОКРАТИЧНОСТИ ОБРАЗОВАЊА И ПРУЖАЊЕ ПОДРШКЕ УЧЕНИЦИМА

Општи циљ језичког образовања, који се односи на развој интеркултурне комуникативне компетенције, одражава његову суштинску вредност: развој позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу. У складу са тим, отвореност, праведност и демократичност представљају окосницу квалитетне наставе и учења језика, због чега је неопходно загарантовати приступачност језичког образовања свим ученицима. У Табели 2 наводе се стратешки циљеви и конкретне мере којима се они могу остварити у оквиру ове приоритетне области.

Табела 2. Квалитетно језичко образовање за све – обезбеђивање отворености, праведности, доступности и демократичности образовања и пружање подршке ученицима

КВАЛИТЕТНО ЈЕЗИЧКО ОБРАЗОВАЊЕ ЗА СВЕ		
Стратешки циљеви	Активности	
<ul style="list-style-type: none"> – Омогућавање достизања високих нивоа језичке компетенције свим ученицима, без обзира на пол, етничку, језичку и верску припадност, узраст, физичку и психичку конституцију, друштвено и културно порекло, политичко опредељење и друго; – Развој компетенција на најмање два страна језика и унапређивање квалитета језичког образовања како учење и настава страних језика не би била привилегија елите; – Развој компетенције на регионалним језицима и српском знаковном језику; – Развој компетенције на наследном језику. 	Опште мере	
	<ul style="list-style-type: none"> – Доношење планова и програма наставе и учења који омогућавају подршку и појачано језичко образовање деце са тешкоћама у учењу, са сметњама у развоју, за децу из нестимулативних средина, као и за децу са изузетним способностима; – Организација допунске и додатне наставе према европским нивоима постигнућа (А1–Ц2) уместо по разредима; – Увођење регионалних језика и српског знаковног језика као факултативних предмета у основне и средње школе; – Осмишљавање смерница и пружање подршке за наставу и учење наследног језика; – Израда приручника за учеснике наставног процеса са смерницама за квалитетно језичко образовање за све. 	
	Основно образовање	Средњошколско образовање
	<ul style="list-style-type: none"> – Идентификација потреба ученика и пружање смерница и подршке за квалитетно језичко образовање; – Увођење наставе и учења наследног језика као факултативног предмета за ученике с наследним језиком у први циклус основног образовања и васпитања. 	<ul style="list-style-type: none"> – Диференцијација потреба ученика према типу средњошколског образовања и пружање смерница и подршке за квалитетно језичко образовање.

3. ОБЛАСТ ПРИОРИТЕТА: ЈАЧАЊЕ СИСТЕМА ЗА ОСИГУРАЊЕ КВАЛИТЕТА У ОБРАЗОВАЊУ И ВАСПИТАЊУ

У оквиру приоритетне области која се односи на јачање система за осигурање квалитета језичког образовања уочавамо да већ постоји солидна база коју треба додатно оснажити применом конкретних мера које су изложене у Табели 3.

Табела 3. Јачање система за осигурање квалитета у језичком образовању

ЈАЧАЊЕ СИСТЕМА ЗА ОСИГУРАЊЕ КВАЛИТЕТА У ЈЕЗИЧКОМ ОБРАЗОВАЊУ		
Стратешки циљеви	Активности	
<ul style="list-style-type: none"> – Унапређивање евалуације интеркултурне комуникативне компетенције; – Унапређивање самоевалуације интеркултурне комуникативне компетенције. 	Опште мере	
	<ul style="list-style-type: none"> – Израда смерница за формативно оцењивање интеркултурне комуникативне компетенције ученика. – Израда Европског језичког портфолија за три узраста као инструмента за самоевалуацију ученика и за формативну евалуацију њихових постигнућа и његова акредитација при Савету Европе. 	
	Основно образовање	Средњошколско образовање
	<ul style="list-style-type: none"> – Израда тестова и реализација тестирања на националном нивоу у складу са општим стандардима постигнућа за крај основног образовања за страни језик, које би се спроводило крајем првог тромесечја првог разреда средње школе; – Израда општих стандарда постигнућа за крај основног образовања за регионалне језике и српски знаковни језик; – Доношење измена и допуна Правилника о степену и врсти образовања наставника и стручних сарадника у основној школи којима би се укинула могућност ангажовања кандидата са нивоом Б2. 	<ul style="list-style-type: none"> – Ревизија општих стандарда постигнућа за крај средњошколског образовања за први и други страни језик; – Израда општих стандарда постигнућа за крај средњошколског образовања за класичне језике; – Израда општих стандарда постигнућа за крај средњошколског образовања за регионалне језике и српски знаковни језик; – Увођење матурског испита за све језике који се уче у школском систему Републике Србије, како за први тако и за други страни језик, којим се процењује компетенција у рецептивним (слушање и читање) и продуктивним (писање и говор) активностима језичке комуникације; увођење посебног матурског испита за ученике филолошких гимназија; увођење посебног матурског испита делом на страном језику за ученике двојезичних програма; – Доношење измена и допуна Правилника о степену и врсти образовања наставника, ради прецизирања одредбе чл.2, т.5, то јест могућности ангажовања неklasичара у средњошколској латинској настави само у случају да се на конкурс за наставу латинског језика не пријави класичар.

4. ОБЛАСТ ПРИОРИТЕТА: ОСНАЖИВАЊЕ И РАЗВОЈ ЉУДСКИХ РЕСУРСА У СИСТЕМУ ДОУНИВЕРЗИТЕТСКОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Квалитетно језичко образовање почива на високим компетенцијама свих актера образовног процеса, па су тако стратешки циљеви у оквиру ове приоритетне области усмерени на развој њихових компетенција. Значајно место свакако имају наставници савремених и класичних језика, чије се образовање спроводи на више универзитета у Републици Србији. Због тога је унапређивање компетенција наставника страних, регионалних, класичних, наследних и српског знаковног језика у тесној вези са унапређењем филолошких студија. Овим документом се снажно подстиче визија по којој би у основи свих покушаја усавршавања и побољшања студија филологије, а у њеном оквиру превасходно у домену образовања наставника језика, требало да се нађе идеја рехуманизације образовања као одговор на његово несумњиво дехуманизовање, које намеће агресивна тржишна оријентација и императив ефикасности, измерени искључиво материјалним критеријумима. Стратешки циљеви у домену оснаживања и развоја щудских ресурса, као и конкретне мере за њихову реализацију изложени су у Табели 4.

Табела 4. Оснаживање и развој щудских ресурса у систему језичког доуниверзитетског образовања и васпитања

ОСНАЖИВАЊЕ И РАЗВОЈ ЉУДСКИХ РЕСУРСА У СИСТЕМУ ЈЕЗИЧКОГ ОБРАЗОВАЊА	
Стратешки циљеви	Активности
<ul style="list-style-type: none"> – Унапређивање компетенција наставника за језичко образовање у складу са савременим тенденцијама и локалним потребама; – Развијање компетенција актера језичке образовне политике за очување и унапређивање вишејезичности и то: <ul style="list-style-type: none"> а) наставника б) директора школа в) запослених у школским управама и у локалним самоуправама; – Развијање процедура за увођење језика на нивоу школе. 	Опште мере
	<ul style="list-style-type: none"> – Даље унапређивање образовања наставника страних и класичних језика у складу са савременим тенденцијама и локалним потребама; – Формирање кадра за наставу регионалних и наследних језика, као и српског знаковног језика; – Усвајање јасних критеријума за образовање наставника страних језика на националном нивоу, што укључује повећање обима дидактичко-методичких предмета и обавезно похађање наставне праксе у школама; – Учешће универзитетских професора дидактике и методике наставе страних језика у комисијама за полагање испита за наставничку лиценцу; – Ревизија правилника за израду и дистрибуцију уџбеника за стране језике с циљем да се из уџбеничких пакета изоставе припреме часова; – Континуирано усавршавање директора школа, запослених у школским управама и у локалним самоуправама као актера језичке образовне политике; – Доношење измена и допуна ЗОСОВ-а којима ће се установити процедуре за увођење језика у школском систему зарад уједначене понуде језика на нивоу школске управе; процедуре подразумевају увођење мецо нивоа одлучивања на основу договора са локалном самоуправом.

ЈЕЗИЦИ У УНИВЕРЗИТЕТСКОМ ОБРАЗОВАЊУ

ОБРАЗОВАЊЕ НАСТАВНИКА САВРЕМЕНИХ И КЛАСИЧНИХ ЈЕЗИКА

Образовање наставника савремених језика спроводи се на универзитетима у Београду – Филолошки факултет, Новом Саду – Филозофски факултет, Нишу – Филозофски факултет, Крагујевцу – Филолошко-уметнички факултет, Косовској Митровици – Филозофски факултет и на Државном универзитету у Новом Пазару – Департман за филолошке науке. На неакредитованом Интернационалном универзитету у Новом Пазару изводи се настава енглеског и немачког језика. Образовање наставника класичних језика спроводи се на Одељењу за класичне науке Филозофског факултета Универзитета у Београду. Закон о основама система образовања и васпитања предвиђа да наставници морају имати у свом иницијалном академском образовању одређени број кредита стечених похађањем и полагањем предмета из психолошко-педагошко-методичких дисциплина (ППМ), као и одређени број бодова из наставне праксе, који у основи зависе од понуде самих високошколских институција, како у домену општеобразовних психолошко-педагошких и дидактичко-методичких предмета, тако и у зависности од појединачних језика студија, а и од индивидуалног избора сваког студента (пошто је већина ових предмета у статусу изборних). Последица тога је чињеница да се студенти страних филологија образују по разнородним концептима, не само у случају појединачних језика, већ и у образовању наставника истог страног језика али на различитим високошколским институцијама.

У доба интердисциплинарности и све израженије потребе за развојем међупредметних компетенција, евидентна је потреба да се унесу извесне новине у једнопредметне филолошке студије. Један правац акције би се могао односити на увођење двопредметних студија или пак увођење струковног мастера, у оквиру којег би се могли надоместити одређени курикуларни недостаци, посебно у погледу практичне примене остварених компетенција. Свака рефлексивна, дакако, морала би поћи од визије будућег образовног идеала у филолошкој струци, а свака измена (комбинације) садржаја и начина њиховог остваривања требало би да укључи и промишљање како се ова визија уопште може реално постићи. Коначно, улога факултета је кључна у процесу сталног стручног усавршавања наставника, због чега би високошколске установе морале да се интензивније укључе у њихову реализацију.

УНИВЕРЗИТЕТСКА НАСТАВА СТРАНОГ ЈЕЗИКА СТРУКЕ

На нефилолошким факултетима наших државних и приватних универзитета страни језици углавном се уче на основним студијама, најчешће у два до три семестра. Специфичност ове наставе је у томе што је реч о страном језику везаном за будућу струку студената, дакле о њиховом стручном образовању, иако је овај предмет обично сврстан у општеобразовне предмете. Последњих година на многим факултетима страни језици из статуса обавезног изборног предмета прелазе у статус изборног, а на већини факултета нуди се само учење енглеског језика. Недовољно знање страних језика онемогућава коришћење све бројнијих програма студентске и наставничке мобилности, укључивање у

програме међународне сарадње и, коначно, континуирано образовање у складу са глобалним иновацијама. Стога је јасна неопходност да страни језици струке и даље буду присутни на свим факултетима најмање на две године основних студија, као и у најмање једном семестру мастер академских студија јер је на том нивоу студентима знање страних језика струке највише и потребно и корисно. Решење видимо најпре у промени свести на самим универзитетима и факултетима, као и у широј друштвеној заједници, која би водила ка схватању специфичности и важности познавања страних језика струке. Овај предмет морао би бити присутан у већем броју семестара основних и мастер академских студија, употпуњен и учењем страних језика за академске намене.

Значај извођења предмета Страни језик струке на факултетима је многострук, а предности су, пре свега:

– Пружање бољег образовања студентима – како студент не би морао да издваја посебна средства и време за течајеве језика.

– Пораст угледа самог факултета међу онима сличног образовног профила, како у земљи тако и у региону, па и шире.

– Привлачење студената из иностранства на основне и мастер академске студије на страном језику.

– Подршка универзитетској мобилности студената и наставника, што доприноси већој међународној видљивости и угледу факултета. (Прошло пуних двадесет година како је Европски савет закључио да сви образовни системи треба да раде на развијању вишејезичности сваког појединца – матерњи + 2 страна језика).

– „Ако студентима ускратимо сваки контакт са језиком који се користи у њиховој професионалној области, резултат ће неминовно бити проширење јаза између развијених земаља и земаља у развоју”. Овако стручњаци говоре већ годинама, и то управо у земљама у развоју, које би морале бити свесне ове чињенице и сагледавати ширу ситуацију.

ЗАВРШНЕ НАПОМЕНЕ

Документ *Стратегија развоја језичког образовања – страни, регионални, класични, наследни и знаковни језик у систему образовања Србије* представља колективно дело настало као резултат сарадње Друштва за стране језике и књижевности Србије са кључним представницима стручне и академске заједнице. Верзија текста коју одобре рецензенти и усвоји Управни одбор ДСЈКС упућује се Министарству просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије ради његовог уграђивања у документ *Стратегија развоја образовања Републике Србије 2027+*.

Април 2020. године